

Asia: VN/10675/2019

Lausuntopyyntö eräitä makrovakauden valvontavälineitä koskevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot esityksestä ja ehdotetusta aikataulusta

Oikeusrekisterikeskus (ORK) huolehtii yli 40 erilaisen hallinnollisen seuraamus- tai rikemaksun täytäntöönpanosta. Siten erityisesti seuraamus- ja rikemaksujen määräämistä ja täytäntöönpanoa koskevat kohdat esitysluonnoksessa, ovat ORK:n lausunnossa arvioinnin kohteena.

Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään muun muassa säädettäväksi uusi laki eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä sekä esitetään muutoksia Finanssivalvonnasta annettuun lakiin. Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että jatkossa Finanssivalvonta voisi määrätä rikemaksun sille, joka laiminlyö rekisteritietojen muutoksesta tai toiminnan lopettamisesta ilmoittamisen Finanssivalvonnalle. Lisäksi esitysluonnoksessa on ehdotettu, että jatkossa Finanssivalvonta voisi määrätä seuraamusmaksun sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä tai päätöksiä. Rike- ja seuraamusmaksuja koskevat esitykset ovat osa esitysluonnoksen laajempaa muutosta, jossa kuluttajaluotonannon valvonta ehdotetaan siirrettäväksi Etelä-Suomen aluehallintovirastolta Finanssivalvonnalle. Esityksessä ehdotetaan, että lait tulisivat voimaan 1.7.2023.

1. Laki luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta

ORK:lla ei lausuttavaa oheiseen lakiin esitetyistä muutoksista.

2. Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Hallinnollisten seuraamusten määräämisestä on säädetty Finanssivalvonnasta annetun lain 4 luvussa. Esitysluonnoksen mukaan Finanssivalvonnasta annetun lain 38 §:ää (Rikemaksu) ollaan muuttamassa. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 10 kohta, joka koskisi rikemaksun määräämistä sille, joka laiminlyö rekisteritietojen muutoksesta tai toiminnan lopettamisesta ilmoittamisen

Finanssivalvonnalle. Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ää (Seuraamusmaksu) ollaan myös muuttamassa. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaus eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annettuun lakiin. Muutoksen myötä seuraamusmaksu määrättäisiin sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä tai päätöksiä. Finanssivalvonnasta annetun lain 43 a §:n mukaan rike- ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtii ORK ja rike- ja seuraamusmaksu pannaan täytäntöön siinä järjestyksessä kuin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään.

ORK katsoo, että esitettyjen rike- ja seuraamusmaksujen täytäntöönpanosta on säädetty riittävän tarkasti, koska Finanssivalvonnasta annetun lain perusteella Finanssivalvonta määrää jo nykyisellään seuraamusmaksuja, joiden täytäntöönpanosta on säädetty tarkemmin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa. Nyt Finanssivalvonnasta annettuun lakiin tehtäisiin vain lisäykset uusien rike- ja seuraamusmaksujen osalta, mutta täytäntöönpano tapahtuisi samalla tavalla kuin jo nyt täytäntöönpanotavien Finanssivalvonnan määräämien rike- ja seuraamusmaksujen osalta.

ORK kiinnittää huomiota kuitenkin siihen, että esitysluonnoksessa ei ole lainkaan arvioitu kuinka paljon Finanssivalvonta tulisi määräämään vuosittain nyt esitettyjä rike- ja seuraamusmaksuja. Esitysluonnoksen perusteella on vaikea arvioida sitä, muodostuuko ORK:lle määrällisesti sellaista tehtävää, mikä edellyttäisi lisäresursointia. Mikäli rike- ja seuraamusmaksujen määrän voidaan arvioida vuositasolla jäävän vähäiseksi, niin ainakin alkuvaiheessa seuraamusten perintä toteutettaisiin ORK:ssa manuaalisesti. Jos myöhemmin ilmenisi, että seuraamuksia määrättäisiin vuositasolla runsaasti, asiaa jouduttaisiin arvioimaan uudelleen. Edellä mainitusta syystä ORK:n perintäjärjestelmä Rajsaan tallennettaisiin vain täytäntöönpanon perustetta koskevat tiedot, mutta varsinainen perintä toteutettaisiin manuaalisesti. Riippumatta täytäntöönpanotavasta, jokainen uusi rike- ja seuraamusmaksu lisää ORK:n henkilötyön tarvetta. Keskusteluissa oikeusministeriön kanssa on sovittu, että jokaisen uuden seuraamuslajin yhteydessä arvioidaan sen täytäntöönpanosta aiheutuvan lisähenkilötyön määrä, vaikka lisähenkilötyön määrä yhtä uutta seuraamuslajia kohti olisi vähäinen. Kun uusia seuraamuslajeja tulee jatkuvasti lisää, ORK:n lisähenkilötyön tarvetta on tarpeen arvioida pidemmällä aikajaksolla viraston tulosohtausmenettelyssä. Tällä perusteella nyt arvioidaan, että ehdotettuun lakiin perustuvien uusien rike- ja seuraamusmaksujen johdosta tarvittava lisähenkilöstön määrä ORK:lle on 0,1 henkilötyövuotta.

3. Laki Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain 6 §:n muuttamisesta

ORK:lla ei lausuttavaa oheiseen lakiin esitetyistä muutoksista.

4. Laki eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä

Tällä hetkellä aluehallintovirastolla on eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 16 §:n perusteella oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain 46 §:ssä tarkoitettua sakkorekisteristä tiedot selvittäessään henkilön luotettavuutta. Esitysluonnoksen mukaan uudessa samannimisessä laissa 16 §:ssä säädettäisiin hallinnollisten seuraamusten määräämisestä ja täytäntöönpanosta ja uudessa laissa ei säädettäisi enää oikeudesta saada sakkorekisteritietoja. Esitetyn 16 §:n mukaan Finanssivalvonnan oikeudesta määrätä muun muassa rike- ja seuraamusmaksu ja näiden täytäntöönpanosta säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 4 luvussa. Nykyisellään aluehallintovirastolla on eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 17 §:n perusteella mahdollisuus määrätä viimekädessä uhkasakko

tehosteeksi kiellolle tai määräykselle. Esitysluonnoksen mukaan jatkossa 17 § keskittyisi rikemaksujen määräämiseen. Uuteen eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annettuun lakiin esitetään myös 17 a §:ää. Pykälä olisi uusi ja siihen sisältyisivät määräykset seuraamusmaksuista, joita Finanssivalvonta voisi määrätä erityisen moitittavaksi katsotuista rikkomuksista ja laiminlyönteistä.

ORK katsoo, että eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annettuun lakiin esitetyillä seuraamussäätelyn muutoksilla on vaikutusta ORK:n toimialaan. Lakiin esitetyt rike- ja seuraamusmaksu olisivat uusia seuraamuksia eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnissä annetussa laissa ja näiden aiheuttamasta täytäntöönpanotehtävästä on lausuttu tarkemmin Finanssivalvonnasta annettua lakia koskevassa kohdassa 2.

5. Laki rahapesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta

ORK:lla ei lausuttavaa oheiseen lakiin esitetyistä muutoksista.

6. Laki kuluttajansuojalain muuttamisesta

ORK:lla ei lausuttavaa oheiseen lakiin esitetyistä muutoksista.

Saarela Jari
Oikeusrekisterikeskus

Pitkänen Tero
Oikeusrekisterikeskus